

BESLUT

~~2021-02-14~~ Dnr: 21/04436

2022-02-14

Beslutsdatum har rättats enligt
36 § förvaltningslagen
(2017:900).
/Den 28 februari 2022,
Dag Mattsson, elektroniskt
undertecknad nedan

SAKEN

P4 Extra, 2021-11-08, inslag med en intervju med en influencer; fråga om otillbörligt gynnande

BESLUT

Inslaget fälls. Det strider mot bestämmelsen om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen.

AVGIFT

Nämnden beslutar att ansöka hos förvaltningsrätten om att Sveriges Radio AB ska betala en särskild avgift.

INSLAGET

Inslaget bestod av en intervju med en influerare, en så kallad influencer, och handlade bland annat om hur influencern överkommit olika utmaningar i livet samt vilket stöd och vilka reaktioner hon fått i sociala medier. Man pratade även om antalet följare som influencern hade på sitt Instagram-konto. I början av inslaget sa influencern att hon hade 99 000 följare och att hon hade lovat att gå på händer en kilometer om hon fick 100 000 följare. Därefter sades följande.

(Programledare) Det är ungefär en och en halv miljon människor som lyssnar på P4 Extra. [...] Så jag bara tänkte uppmana dig som lyssnar att det här ska vi väl hjälpa [Namn på influencern] med, att få uppnå ännu ett viktigt mål i tillvaron [...]. Det skulle vi väl kunna hjälpa till med, vi kollar väl hur det ser ut när du och jag har pratat klart om en halvtimme. (Influencer) – Ja! Hoppas att vi har kommit upp i hundra då. (Programledare) – Vad är det nu du heter på Instagram? (Influencer) – Ja det är ganska långt. Det är "Break it and you will make it". (Programledaren) – Du, vad spännande [...].

Lite senare i inslaget sa programledaren att influencern nu hade fått 500 följare till på sitt konto "Break it and you will make it". Programledaren sa även att det skulle vara så roligt om influencern gick en kilometer på händer och att hon hoppades att

fler lyssnare hakade på. Avslutningsvis i inslaget sa programledaren att influencern nu hade 99 600 följare på Instagram, att influencern kunde börja värma upp och att det nog skulle behövas ett särskilt inlägg för att välkomna *P4 Extras* alla lyssnare som nu även var influencerns följare.

ANMÄLAN

Anmälaren anför att den intervjuade influencerns Instagram-konto lyftes fram med uppmaningar att följa kontot. Anmälaren anför vidare att olika influencers kontonamn väldigt ofta sammanfaller med namn på varumärken eller registrerade företag där influencers står som ägare eller är delaktiga i företagen. Den i programmet intervjuade influencerns konto på Instagram har samma namn som ett företag där hon sitter i styrelsen.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Radio AB (SR) anser att inslaget överensstämmer med bestämmelsen om otillbörligt kommersiellt gynnande och anför sammanfattningsvis följande.

Den 8 november var träningsprofilen [namn på influencern – nedan influencern] gäst i *P4 Extra*, en lite längre direktsänd och mer djupgående intervju. Influencern berättade om sina drivkrafter och om sin kamp för att komma igen efter en svår ridolycka år 2013. Hon berättade också om hur hon upplevde att hamna i strålkastarljuset när hennes kända dåvarande pojkvän greps för sexköp.

Influencern beskrev flera gånger hur hon älskar utmaningar och drivs av dem. På sitt Instagram-konto hade hon en pågående utmaning. Hon hade lovat att gå en kilometer på händer när hon fått ett visst antal följare. Det var ett exempel för ett delmål, något positivt som hon fokuserade på. Det var i den kontexten som programledaren pratade om influencerns Instagram-konto.

Utmaningen på kontot blev en bild av det som driver influencern. Hon återkom gång på gång till vikten av att tänka positivt, att hela tiden sätta upp nya utmaningar som hon försöker nå, samt om betydelsen av sociala medier i sitt liv. Det fanns alltså en tydlig koppling mellan utmaningen på Instagram och hennes sätt att ta sig an nya mål i livet.

Redan när gästen kom till programmet var hon nära att nå det antal följare hon ville ha för att gå en kilometer på händer. Det fanns alltså en aktuell journalistisk krok i ämnet, snart kunde utmaningen bli verklighet. Programledaren insåg spänningsvärdet i detta och nämnde vid ett par tillfällen antalet följare, det vill säga att det närmade sig att influencern skulle tvingas infria sitt löfte.

Enligt granskningsnämnders praxis finns det möjlighet att hänvisa till innehåll även på sociala medier om det finns ett tillräckligt informations- eller

underhållningsintresse. Varje gång ett företag, varumärke eller tjänst omnämns i SR finns det en risk att detta intresse gynnas. Intervjun har emellertid inte i någon del fokuserat på influencerns varumärke eller hennes kommersiella verksamhet, utan handlade helt om hennes sätt att hantera svåra utmaningar i livet. Det eventuella gynnande som uppkom genom omnämnandet av utmaningen på Instagram-kontot och antalet följare uppvägdes därmed av ett informations- och underhållningsintresse.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

Ett program som inte är reklam får inte på ett otillbörligt sätt gynna kommersiella intressen. Det får inte uppmuntra till inköp eller hyra av varor eller tjänster eller innehålla andra säljfrämjande inslag, eller framhäva en vara eller tjänst på ett otillbörligt sätt (14 kap. 2 § radio- och tv-lagen). Ett gynnande av ett kommersiellt intresse är otillbörligt om det inte kan motiveras av något informations- eller underhållningsintresse.

Enligt nämndens praxis finns ett kommersiellt intresse om det kan antas att den aktuella varan eller tjänsten tillhandahålls av någon som yrkesmässigt bedriver verksamhet av ekonomisk art. Om verksamheten bedrivs i vinstsyfte eller inte har däremot inte någon avgörande betydelse.

Vid överträdelser av bestämmelser om annonser, sponsring, produktplacering och otillbörligt gynnande av kommersiella intressen kan granskningsnämnden ansöka hos förvaltningsrätten om att programföretaget ska betala en särskild avgift (17 kap. 5 § och 19 kap. 4 § radio- och tv-lagen).

TIDIGARE AVGÖRANDEN

Nämnden har i tidigare avgöranden prövat om hänvisningar till sociala medier innebär ett otillbörligt kommersiellt gynnande och i samband med detta uttalat att det måste vara möjligt för programföretagen att vara aktiva på olika plattformar och sociala nätverkssidor och att även hänvisa till dessa i programverksamheten. Inslag med uppmaningar att kommunicera med programmen på sociala medier har av den anledningen friats av nämnden. Nämnden har dock ansett att uppmaningar att bli medlem eller gå med i ett programs grupp på exempelvis Facebook inte varit förenligt med bestämmelsen om otillbörligt gynnande.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Av handlingar i ärendet framgår att den aktuella influencerns Instagram-konto har samma namn som hennes aktiebolag och att aktiebolagets verksamhet bland annat innefattar försäljning av träningskläder och träningsrelaterade tjänster. På Instagram-kontot marknadsförs bolagets verksamhet. Granskningsnämnden

konstaterar att det därmed finns ett tydligt kommersiellt intresse kopplat till influencerns Instagram-konto.

Nämnden konstaterar vidare att programledaren vid flera tillfällen under intervjun pratade om Instagram och influencerns konto samt att influencern hade lovat att fullfölja en utmaning om hon nådde 100 000 följare på kontot. I inslaget uppmanade programledaren även lyssnarna att hjälpa influencern att uppnå sitt mål om fler följare och bad henne även att förtydliga namnet på kontot. Mot den bakgrunden anser nämnden att det uppstod ett gynnande av både Instagram och influencerns företag som inte var motiverat av ett tillräckligt informations- och underhållningsintresse. Inslaget strider därför mot bestämmelsen om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen.

SÄRSKILD AVGIFT

Granskningsnämnden beslutar att ansöka hos förvaltningsrätten om att SR ska påföras en särskild avgift för överträdelsen av bestämmelsen om otillbörligt kommersiellt gynnande. Nämnden anser att överträdelsen motiverar en avgift om 50 000 kronor.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt, Kristina Åberg och Erik Fichtelius efter föredragning av Sepideh Jordan Sajadi.

För granskningsnämnden

Dag Mattsson

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	Dag Edvin Bror Mattsson
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_06545673337fd7e379f13300c8c41a637d
DATUM & TID:	2022-02-28 19:59:47 +01:00

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2022-02-28 19:59:52 +01:00
Ref: 32303SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)